

Kultur och Fritid
Marie Andersson, 0573-139 00
Marie.Andersson@arjang.se

Datum
2023-01-17

Rutiner för Bildbanken

Innehåll

Behandling av personuppgifter	2
Upphovsrättslagen	5
Allmän handling	8
Källor:.....	9

Årjängs kommun

Postadress
Administrativ avdelning
Box 906
672 29 Årjäng

Besöksadress
Storgatan 66

Telefon
0573-141 00 vx
Fax
0573-127 40

E-post
kommun@arjang.se
Webbplats
www.arjang.se

Organisationsnr
212000-1835
Bankgiro
117-3244

Behandling av personuppgifter

Dataskyddsförordningen (EU) 2016/679, även kallad GDPR (General Data Protection Regulation), är till för att skydda människors personliga integritet när personuppgifter samlas in, registreras, lagras eller bearbetas.

I Sverige har vi också en kompletterande lag för dataskydd (SFS 2018:218) som förtydligar under vilka förutsättningar personuppgifter får behandlas med stöd av dataskyddsförordningen.

Definitioner

Personuppgift

En personuppgift är all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Även bilder och ljudupptagningar är personuppgifter, så länge personen går att identifiera.

Behandling

En behandling av personuppgifter omfattar varje åtgärd som vidtas i fråga om personuppgifter. Begreppet är teknikneutralt vilket innebär att det kan handla om manuell eller automatiserad/datoriserad behandling. Det kan vara fråga om insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning, utlämnande etc.

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig är den som ensam eller tillsammans med annan bestämmer ändamålen med och/eller medlen för behandling av personuppgifter. Personuppgiftsansvarig för bildbanken är Kultur- och fritidsnämnden.

Den registrerades rättigheter

Den registrerade, det vill säga den vars personuppgifter behandlas, har bl.a. rätt att vända sig till den personuppgiftsansvarige och be att få felaktiga uppgifter rättade.

Den registrerade har också under vissa omständigheter rätt att bli raderad, t.ex. om behandlingen grundar sig på den enskildes samtycke och denne återkallar samtycket. Bildbanken kan inte radera de uppgifter som utgör allmänna handlingar eller då det finns ett lagstadgat krav på lagring. Om den registrerades personuppgifter är publicerade i bilddatabasen har hen rätt till att få sina uppgifter avpublicerade. Avpublicering gäller bara bilddatabasen, och en person kan endast begära avpublicering av personuppgifter som avser den egna personen.

Rättslig grund

Personuppgifter får bara samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Grundläggande principer inom dataskydd är att inte samla in mer information än vad som behövs, inte ha kvar information längre än nödvändigt och inte använda uppgifter till något annat än vad som var syftet när de samlades in.

All behandling av personuppgifter måste, enligt dataskyddsförordningen (GDPR) artikel 6, stödja sig på rättslig grund. Utan rättslig grund är personuppgiftsbehandlingen olaglig.

De rättsliga grunderna som bildbanken stödjer sig på är *samtycke* (artikel 6.1 a), *rättslig förpliktelse* (artikel 6.1 c) och *uppgift av allmänt intresse* (artikel 6.1 e).

Bildbankens personuppgiftsbehandling

Behandling

Upphovsperson/fotograf – För- och efternamn samt födelseår

Rättslig grund:

Rättslig förpliktelse

Den personuppgiftsansvarige får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att uppfylla en rättslig förpliktelse enligt EU-rätt eller svensk rätt.

Här stödjer bildbanken sig på Upphovsrättslagen (1960:729), 1 kap. 3 §. Upphovspersonen (fotografen) har alltid rätt att erkännas för sitt skapande, dvs fotografens namn ska alltid anges i samband med att bilden/bilderna används på olika sätt.

Resonemang:

Registreringen av fotografens personuppgifter säkrar fotografens upphovsrätt. Upphovspersonen besitter alltid ideell upphovsrätt och ska alltid anges med namn i samband med bildbankens användning av de fotografier hen har gett upphov till. Detta sker även när skyddstiden har löpt ut. Om upphovspersonen är okänd ska ”Fotograf okänd” eller ”Fotograf ej känd” anges i informationen i samband med bildbankens användning.

Behandling

Avbildade – För- och efternamn, födelseår samt den adress eller plats på vilket bilden är tagen och som kan knytas till den som avbildats.

Rättslig grund:

Uppgift av allmänt intresse

Behandling av personuppgifter är tillåten om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Uppgifter av allmänt intresse ska ha stöd i lag eller annan författning, vilket innebär att den måste följa av det regelverk som gäller för myndighetens verksamhet. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra dessa uppgifter kan då ske med stöd av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse.

Enligt 3 § arkivlagen (1990:782) är myndigheternas arkiv en del av det nationella kulturarvet och ska bevaras, hållas ordnade och vårdas för

1. rätten att ta del av allmänna handlingar,
2. rättsskipning och förvaltning och
3. forskningens behov.

Resonemang:

Utdrag ur prop. 1989/90:72 s70:

Det i tredje punkten upptagna syftet tillgodoser forskningens behov. Här avses inte bara den professionella forskningen utan

också amatörforskning. Forskningen och kulturen är så intimt sammanknippade att kulturens behov får anses ingå i forskningens behov.

I bildbanken förekommer personuppgifter för avbildade personer i anslutning till de bilder där personerna avbildats. Genom att registrera namn och plats, i den mån dessa är kända, görs bilderna mer sökbara och därigenom mer tillgängliga för till exempel släktforskare eller historiker men också för allmänheten i stort.

Ändamålet med publiceringen av bilder och deras metadata¹, däribland vissa personuppgifter, i bilddatabasen är att vem som helst, oberoende av var denne befinner sig, ska kunna ta del av samlingarna.

Behandling

Donatorer, disponenter² av material till bildbanken – För- och efternamn, hemadress, privat e-postadress samt telefonnummer.

Rättslig grund:

Samtycke

Den rättsliga grunden samtycke innebär att individerna verkligen frivilligt väljer och kontrollerar hur deras personuppgifter får användas. Ett samtycke skall vara individuellt, frivilligt, tydligt och informerat. De registrerade kan när som helst återkalla sitt samtycke.

Resonemang:

När en privatperson donerar eller deponerar bilder till bildbanken skrivs ett individuellt avtal som reglerar bildbankens hantering av materialet. En tydlig och väl avgränsad del av detta avtal ska ges utrymme för samtycke till personuppgiftsbehandling. På ett klart och tydligt språk ska det förklaras vad personuppgifterna ska användas till och hur länge.

Förtydligande

Bildbanken är en arkivverksamhet som har bevarandesyfte med bilderna. Personuppgifterna gallras inte när de mottagits av bildbanken och registrerats. Bildbanken behandlar personuppgifter i samband med dess uppdrag att samla, vårda, visa och bevara från dåtid, nutid och framtid. Tanken är att bildsamlingarna är ett gemensamt kulturarv och därför ska vara tillgängliga för alla att utforska.

För att uppnå detta registreras bilderna med tillhörande information i en bilddatabas som tillhandahålls av Västerbottens museum. Bildbanken har tillgång till hela registret/bilddatabasen, allmänheten har tillgång till delar av registret/bilddatabasen. Vissa bilder är inte tillgängliga för allmänheten och visas därför inte. Även Västerbottens museum som är systemleverantör har tillgång till hela registret.

---

¹ Metadata – Data om data. Enligt ISO-standard 15489-1 definieras metadata som: ”data som beskriver sammanhang, innehåll och struktur och dokument samt hanteringen av dessa under aktuell tid”.

² Disponent – Någon som förvaltar något särskilt. Svenska Akademiens Ordbok

Upphovsrättslagen

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Allmänt

Upphovsrätten uppstår formlost, dvs. upphovspersonen behöver inte göra någon formell anmälan eller registrering av sitt verk för att verket ska omfattas om upphovsrätt.

Upphovsrättslagen ger skydd för *fotografiska verk* (1 kap. 1§) och för *fotografiska bilder* (5 kap. 49 a §).

För att ett fotografi ska ses som ett verk, krävs det att fotografiet har s.k. *verkshöjd*. Med det menar man att fotografiet måste ha en viss originalitet eller särprägel som ska vara kopplad till den aktuella upphovspersonens individuella och personliga sätt att skapa. Verkshöjd har alltså ingenting med fotografiets kvalitet att göra.

Hur mycket ett visst verk måste skilja sig från ett annat för att uppnå verkshöjd avgörs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Fotografier som inte uppnår verkshöjd är ändå skyddade i upphovsrättslagen enligt bestämmelserna om *närstående rättigheter*. Fotografiet benämns då som fotografisk bild och fotografen kallas i lagtexten närstående rättighetshavare.

Skyddets omfattning för fotografiska bilder är något mer begränsat än för fotografiska verk. Den främsta skillnaden är skyddstiden, dvs. hur länge fotografiet är skyddat av upphovsrättslagen.

Upphovsrättens innehåll

Upphovsrätten består av två delar: en ekonomisk och en ideell upphovsrätt.

Ekonomisk upphovsrätt (1kap. 2 §)

Den ekonomiska upphovsrätten, även kallad förfoganderätten, innebär att upphovspersonen har exklusiv rätt att förfoga över verket, dvs. upphovspersonen har ensamrätt till det som har skapats. Det innebär att ingen annan har rätt att använda verket utan tillstånd från upphovspersonen. Det gäller både verket som i originalverk och verket i ändrad eller bearbetad form. Det gäller också om verket skulle överföras i en annan konstform eller i en annan teknik.

Det är enbart upphovspersonen som kan bestämma när ett verk för första gången ska göras tillgängligt för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg. Det är ingen skillnad mellan att göra ett verk tillgängligt på internet eller i något annat medium. Upphovsrättslagen ska alltså tillämpas oavsett vilken teknik som använts för att göra ett exemplar och oavsett i vilket medium verket offentliggjorts.

En upphovsperson kan överlåta sin förfoganderätt till någon annan, genom avtal. (3 kap. 27, 28, 41 §§) Detta innebär att upphovspersonen genom arv, köp, gåva eller donation överlåter äganderätten till verket till någon annan, eller att upphovspersonen *temporärt* upplåter någon annan att använda verket. Det är avtalets villkor som avgör hur stor del av och med vilka begränsningar som förfoganderätten överlåts. Oklara avtal ska tolkas till fördel för upphovsmannen.

Ideell upphovsrätt (1 kap. 3 §)

Den ideella upphovsrätten handlar om vilket inflytande upphovspersonen har över det som har skapats och hur upphovspersonen ska erkännas för sitt skapande.

Den ideella upphovsrätten består av tre delar:

1. rätten för upphovspersonen att bli namngiven,
2. rätten att slippa kränkande ändringar i verket och
3. rätten att inte hitta sitt verk i kränkande sammanhang.

Den ideella rätten är en tvingade rätt till upphovspersonens förmån. Det innebär att rätten inte kan avtalas bort eller övertas av någon annan, men om upphovspersonen själv vill kan denne välja att efterge delar av den ideella rätten vid enstaka tillfällen och under en begränsad tid.

Skyddstid (4 kap. 43, 44 §§ och 5 kap. 49 a §)

Skyddet för ett fotografiskt verk gäller under upphovspersonens hela livstid och 70 år efter dennes död. Om ett verk har skapats av flera upphovspersoner är det dödsåret för den sist avlidne upphovspersonen som är beräkningspunkten för de sjuttio åren. Om upphovspersonen inte är känd eller har valt en pseudonym räknas skyddstiden om sjuttio år istället från det år verket offentliggjordes. Har något offentliggörande av verket inte skett, räknas tiden från året när verket skapades.

För en fotografisk bild gäller en skyddstid om 50 år. Skyddstiden börjar det år fotografiets togs och pågår sedan fram till utgången av det femtionde året därefter.

Inskränkningar i upphovsrätten (2 kap. 11, 16 §§)

Upphovsrättslagen innehåller en mängd olika inskränkningar, eller undantag, från upphovspersonens ensamrätt till sina skyddade verk. Anledningen till att inskränkningarna finns är att vissa samhälleliga och praktiska skäl kräver det, exempelvis för att tillgodose yttrandefrihets-, undervisnings-, forsknings- och bildningsintressen.

16 § handlar om framställning och spridning av exemplar inom arkiv och bibliotek och lyder som följer:

De statliga och kommunala arkivmyndigheterna, de vetenskapliga bibliotek och fackbibliotek som drivs av det allmänna och folkbiblioteken har rätt att framställa verk, dock inte datorprogram,

1. för bevarande-, kompletterings-, eller forskningsändamål, [...].

Andra arkiv har rätt att framställa exemplar av verk, dock inte datorprogram, för bevarandeändamål. Detsamma gäller andra bibliotek som är tillgängliga för allmänheten.

Observera att inskränkningen gäller även om inte verket har offentliggjorts. Att framställa exemplar av ett verk innebär till exempel att man fotokopierar eller skannar ett verk. Det kan också handla om digital avfotografering, dvs. man

fotograferar av fotografiet med en digitalkamera, utan kreativt eller skapande inslag.

Bildbankens samlingar och upphovsrätten

Ekonomisk upphovsrätt

För fotografier som lämnats som *gåva* eller *donerats* till bildbanken, övertar bildbanken äganderätten och den fulla dispositionsrätten över materialet. Det innebär att bildbanken fritt kan använda fotografierna i och för sin verksamhet. Eventuella begränsningar i bildbankens ägande- och dispositionsrätt ska tydligt framgå av avtalet.

För fotografier som har *deponerats* till bildbanken (antingen för temporär eller långvarig förvaring) har bildbanken rätt att använda materialet i sin verksamhet genom att framställa exemplar och göra det tillgängligt för allmänheten. Eventuella begränsningar i användningsrätten ska tydligt framgå av avtalet. Äganderätten kvarstår hos deponenten.

Ideell upphovsrätt

Upphovspersonen besitter alltid ideell upphovsrätt och ska alltid anges med namn i samband med bildbankens användning av de fotografier hen har gett upphov till. Detta sker även när skyddstiden har löpt ut. Om upphovspersonen är okänd ska "Fotograf okänd" eller "Fotograf ej känd" anges i informationen i samband med bildbankens användning.

Digitaliserade bilder

Ett av Bildbankens främsta uppdrag är att digitalisera fysiska bilder så att de kan bevaras och tillgängliggöras. Detta sker med samtliga fotografier, även de som deponerats till bildbanken. I dessa fall kvarstår äganderätten för de fysiska bilderna hos deponenten men bildbanken äger den ekonomiska rätten till de digitaliserade fotografierna om inget annat överenskommit genom avtalet. Här stödjer sig bildbanken på 2 kap. 11, 16 §§ i upphovsrättslagen.

Allmän handling

Allmänt

De bilder som ingår i bildbankens samlingar är handlingar, enligt Tryckfrihetsförordningens definition. Med handling avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. Lag (2018:1801) 3 §.

En handling är allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt 9 eller 10 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet. Lag (2018:1801) 4 §.

Handlingar som har tillförts ett allmänt arkiv i bevarandesyfte och för forskningsändamål är emellertid undantagna:

2 kap. 14 § Som allmän handling anses inte

3. en tryckt skrift, ljud- eller bildupptagning eller någon annan handling som ingår i ett bibliotek eller som från en enskild har tillförts ett allmänt arkiv uteslutande för förvaring och vård eller forsknings- och studieändamål eller privata brev, skrifter eller upptagningar som annars har överlämnats till en myndighet uteslutande för något av de angivna ändamålen, Lag (2018:1801)

Bildbankens samlingar

Med utgångspunkt i ovanstående lagstiftning gäller följande:

Som allmän handling räknas:

- Bilder som skapats av kultur- och fritidsavdelningens personal.
- Bilder som skapats hos annan verksamhet inom Årjängs kommun och tillförts samlingen genom gåva eller förvaltning från verksamheten till bildbanken.

Som allmän handling räknas inte:

- Bilder som tillförts samlingen genom donation från privatperson eller organisation.
- Bilder som tillförts samlingen genom deposition.

Utlämnande av allmänna handlingar

Vid begäran att få ut allmän handling måste den som lämnar begäran specificera vilka bilder som omfattas av begäran på ett sätt som gör dem möjliga att inhämta från bild databasen. Vid omfattande begäran kan utlämnande komma att fördröjas eller behöva ske i etapper.

Bilder som räknas som allmän handling och begärs ut omfattas även de av upphovsrättslagen. En bild som är allmän handling får därför inte användas på ett sätt som strider mot upphovsrättslagen, med hänsyn till såväl ideell som ekonomisk upphovsrätt.

Källor:

Arkivlag (1990:782) Svensk författningssamling 1990:1990:782 t.o.m. SFS 2019:866 – Riksdagen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direkt 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Svensk författningssamling 1960:1960:729 t.o.m. SFS 2022:1712 – Riksdagen

Tryckfrihetsförordning (1949:105) Svensk författningssamling 1949:1949:105 t.o.m. SFS 2022:1524 – Riksdagen

Årjängs kommun (2018) *Riktlinjer för behandling av personuppgifter i Årjängs kommun*. Antagen 2018-04-27

IMY – Integritetsskyddsmyndigheten, tidigare Datainspektionen, www.imy.se

Vägledning om upphovsrätt och angränsande lagstiftning. Vägledning från Digisam – samverkan för ett digitalt kulturarv (PDF-dokument). Hämtat från <https://www.digisam.se/leveranser/avtalsmallar/> Publicerad 17 december 2014 och uppdaterad 2018. Hämtad 9 november 2022.